

Kristianstads
kommun

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Barn- och utbildningsförvaltningen

Rönnowskolan 4-9

Främja, förebygg, upptäck och åtgärda

Planen visar förskolans eller skolans arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Planen omfattar även aktiva insatser för att verka för barns och elevers lika rättigheter och åtgärder för att motverka diskriminering.

Planen bygger på skollagens kapitel 6 och diskrimineringslagens kapitel 3

Planen gäller för läsåret   2017/2018

Elever har varit delaktiga genom skolans elevråd och klassråden.

Ansvarig för planen:

Mathias Dettmann, rektor

1. Lagstiftningen

I **skollagens kapitel 6** finns regler om aktiva åtgärder mot kränkande behandling. Varje förskola och skola ska bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Förebyggande åtgärder ska genomföras och en plan ska upprättas årligen.

I **diskrimineringslagens kapitel 3** finns regler om aktiva åtgärder mot diskriminering. Förskola och skola har en skyldighet att aktivt arbeta med åtgärder riktade mot de sju diskrimineringsgrunderna. Diskrimineringsgrunderna är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Skyldigheten omfattar även att ha riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.

Arbete med aktiva åtgärder innebär att arbeta förebyggande och främjande genom ett fortlöpande arbete i fyra steg, *undersöka, analysera, åtgärda* samt *utvärdera* och *följa upp*. I detta arbete ingår även att ta fram riktlinjer och rutiner mot trakasserier.

En löpande dokumentation ska göras av det arbete som bedrivs på grupp- och organisationsnivå. Av dokumentationen ska det framgå om det avser diskriminering, trakasseri eller kränkning. Om dokumentationen ska göras digitalt används G-Suite – team-drive. Det är då mycket viktigt att beakta att **inga känsliga** uppgifter får framkomma. På individnivå sker dokumentationen i mall från metodboken alternativt i edWise.

2. Plan mot kränkningar, diskriminering och trakasserier

Målsättningen med planen är att

- främja allas lika rättigheter
- vara ett konkret verktyg i arbetet för att förebygga och motverka diskrimineringar, trakasserier och kränkande behandling

Rönnowskolans mål

- Nolltolerans mot kränkningar och diskrimineringar (utvärderas med hjälp av den årliga enkäten "Trygghet och trivsel" under januari/februari varje år).
- Vi arbetar i alla ämnen med Rönnowskolans nolltolerans mot diskrimineringar och kränkningar. Lektioner handlar om allt från diskrimineringsgrunderna, diskussioner, rollspel, källkritik, sociala medier samt betydelsen av att alla elever känner sig trygga i skolan. Varje lärare rapporterar i slutet på läsåret till rektor på vilket sätt man har arbetat med frågan. Rektor dokumentera i loggboken.
- "Ämnet" medie- och informationskunnighet (MIK) erbjuds alla elever inom elevens val.

3. Definitioner

Diskriminering

En förenklad beskrivning av diskriminering enligt diskrimineringslagen är att någon missgynnas eller kränks, och detta har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan vara direkt eller indirekt.

På **diskrimineringsombudsmannen** finns mer att läsa om diskrimineringsgrunder, vad lagen säger och olika exempel.

Kränkning

Ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barns eller elevers värdighet. (Skolverkets Allmänna Råd). Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykiska och/eller ske via sociala medier.

Trakasserier

Kränkningar kopplade till någon av diskrimineringsgrunderna är trakasserier.

4. Organisatorisk ansvarsfördelning

Skolchef

- ansvarar för att skyndsamt följa upp av förskolechef/rektorer anmälda fall av kränkningar och eller trakasserier, samt anmäla, enligt delegeringsordningen till Barn- och utbildningsnämnden.

Förskolechef/rektor

- ansvarar för att plan mot diskriminering och kränkande behandling omarbetas varje år, hålls aktuell, följs upp och finns på hemsidan
- ansvarar för att dokumentationen sker enligt gällande rutiner av händelser som kan betecknas som diskriminering eller kränkande behandling
- ansvarar för att stöd ges till elever som utsatts för diskriminerande eller kränkande behandling och att stöd ges till den som orsakat händelsen

- ansvarar för att elevhälsan är delaktig i arbetet mot kränkningar, trakasserier och diskrimineringar
- kontakter och informerar skolchef vid samtliga fall av kränkningar och eller trakasserier och anmäler via blankett i metodboken.
- ansvarar för att orosanmälan, när så krävs sker, enligt socialtjänstlagen 14 kap § 1
- ansvarar för att kontakt med polis tas för samråd och att anmälan sker, i de fall då incidenten faller under allmänt åtal.

Skolans medarbetare

- har ansvar för kontakter med barnet/eleven och vårdnadshavare
- medarbetare, som får information om eller bevittnar en kränkande eller diskriminerande händelse ska informera förskolechef/rektorer och dokumentera på avsedd blankett
- informerar elever och föräldrar om Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Arbetslaget

- där kan man i första hand få stöd och hjälp att hantera situationer med anknytning till handlingsplanen
- diskuterar med barn och elever frågor som rör värdegrund, bemötande, kränkningar, trakasserier och diskriminering

5. Mål för skolans värdegrundsarbete

De grundläggande värden som förskolans och skolans värdegrund omfattar ligger i linje med de värden som vårt demokratiska samhälle vilar på.

Värdegrunden omfattar

- människolivets okränkbarhet
- individens frihet och integritet
- alla människors lika värde
- jämställdhet mellan könen
- solidaritet mellan människor

Det är dessa värden som ska förmedlas och alla medarbetare ska främja aktning för människans egenvärde och vår gemensamma miljö.

Beskriv hur de värden som beskrivs i förskolans och skolans värdegrund märks i det dagliga arbetet mot kränkningar och diskriminering på förskolan/skolan.

Ansvarig-/a för genomförande: Mathias Dettmann, rektor

Uppföljning ska ske: 2018-08-30   ansvarig: Mathias Dettmann, rektor

Utvärdering ska ske: 2018-08-30.   ansvarig: Mathias Dettmann, rektor

6. Främjande och förebyggande arbete

6.1 Främjande arbete

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Målet med Rönnowskolans främjande arbete är att skapa en trygg och tillitsfull arbetsmiljö för alla elever och all skolpersonal, där alla elever har maximala möjligheter att lära och utvecklas. Syftet är att personal och elever både i ord och handling ska visa respekt för allas lika värde oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Det främjande arbetet pågår alltid och utan att något särskilt har hänt!

Arbetet bedrivs långsiktigt, gäller alla, sker kontinuerligt både på och utanför lektionstid och det är målinriktat. Detta arbete är en viktig del vid planering och genomförande av undervisningen och den undervisningsfria tid som eleverna tillbringar på skolan. Rönnowskolans pedagogiska personal har samma positiva förväntningar på alla klasser och på alla enskilda elever, hur grupper organiseras så att alla elever kommer till sin rätt och hur lärare och elever bemöter varandra. Vi organiserar undervisningen så att alla elever utmanas och utvecklas, att eleverna får samtala om vilka värderingar som är viktiga att försvaras.

Rönnowskolans arbete med aktiva åtgärder utifrån resultaten av enkäten trygghet och trivsel:

Nolltolerans mot kränkningar och diskrimineringar

- Gemensamma aktiviteter inplanerade under läsåret
- "Schackfyran" för åk 4
- Trevliga aktiviteter/utflykter vid terminsstart som stärker klassernas sammanhållning

Skolrestaurangen

- Samtal i klasserna kring trivsel i matsalen med diskussioner om bordsskick, lyssnar på varandra med mera.

Omlädningsrum/idrott och hälsa

- Vuxennärvaro i omlädningsrummen i början på åk 4
- Begränsad tid för eleverna i omlädningsrummen.
- Skärm som skymmer sikten i omlädningsrummen.
- Bestämda platser i omlädningsrummet. Numrerade krokare så att eleverna vet var de ska hänga sina saker.

Skolgården/korridorer

- Rastaktiviteter ordnas flera dagar i veckan.

Övrigt

- Ett aktivt elevhälsoteam.
- DISA
- Amor (anti mobbningsrådet) träffas var tionde dag
- Ökad vuxennärvaro i cafeterian
- Regelbundna lektioner inom medie- och informationskunnighet (MIK) och temadag "sociala medier"
- Föreläsningar om nätmobbning och näthat
- "Safer Internet day" ¹

---

¹ <http://www.skolverket.se/skolutveckling/resurser-for-larande/kollakallan/saker>

Rönnowskolans arbete med aktiva åtgärder mot hot, kränkningar och trakasserier på nätet (nätmobbning)

Nätmobbning kan, så som traditionell mobbning, vara återkommande och förövaren den samma/de samma. Däremot kan det också vara endast en kommentar eller ett inlägg som sätter igång ett förlopp av kränkningar, utförda av ett flertal personer som inte ens behöver vara bekanta med offret. Det blir en så kallad "snöbollseffekt" som kan vara väldigt svår att stoppa.

Ur offrets perspektiv är det mängden kränkningar och hur grova de är som avgör hur utsatt han/hon är och känner sig.

Vår erfarenhet visar att elever som kränker på nätet ofta gör det bara på skoj och förstår inte själva vilka konsekvenser det kan få. Motiven till mobbningen kan även vara till exempel hämnd, avundsjuka, att man är uttråkad och har ett behov av att lägga över egna negativa känslor på någon annan.

Förebyggande arbete

Skolgården, korridor

- Rastvärdar enligt schema finns ute varje rast. Rastvärd ska veta om vilka elever som behöver extra stöd på rasterna. Arbetslag kring dessa elever har alltid någon personal ute.
- Schema för vissa områden på skolgården, ex fotbollsplan, görs gemensamt i elevrådet.

Matsalen

- Två torkvakter i varje klass varje vecka.
- Matvaktande personal i matsalen.
- Alla klasser har bestämda platser, för att undvika kränkningar och utanförskap.

- Eleverna sitter vid sitt bord minst 10 min.
- Örat (decibelmätare) ger en fingervisning kring ljudnivån.

Omklädningsrum/idrotten

- Regler både i omklädningsrummet och i idrottshallen.

Verbala kränkningar/nätet

- Arbeta konkret med god stämning och gott kamratskap i klassen.
- Ge eleverna bra konfliktslösningsstrategier.
- Arbeta konkret med god stämning och gott kamratskap i klassen.
- Ge eleverna trygghet att våga diskutera och reda ut svåra saker.
- Prata direkt när något hänt. Påminna om att respektera varandra.
- Diskutera regler/rutiner vid terminsstart.
- Arbeta i klasserna med både de positiva och negativa aspekterna om nätet.
- Inom undervisningen arbeta med "riktiga fall" (so-undervisningen)
- Enkäter och undersökningar kring nätmobbning mm för att kunna ligga steget före.
- Samarbete med hemmet. Ta upp på föräldramöte om föräldrarna har gemensam syn/policy kring digitala nätverk mm.
- Ta in föreläsare som eleverna kan få lyssna på
- "Safer internet day"? Temavecka kring nätanvändning.

Upptäckande arbete/åtgärdande arbete

Åtgärder om kränkningar uppstår

Åtgärderna är liknande oavsett var det inträffar. Den vuxna som är med om kränkningen är ansvariga att vidta följande åtgärder:

- Samtal med eleven/eleverna.
- Informera klassföreståndare.
- Informera lärare i arbetslaget.
- Samtal/mail med vårdnadshavare.
- Diskutera under längre tid med berörda elever. Vi använder metoden "gemensamt bekymmer" samt meddelar hemmet vid kränkning en.
- Incidenter dokumenteras och åtgärdas samma dag som skolan får kännedom om händelsen.
- Informera rektor.
- Vid allvarigare kränkningar - skriva en kränkande-anmälan.
- Regelbunden uppföljning efter incident.

Det har stor betydelse att all personal på skolan är medveten om varför, hur nätmobbning går till samt vilka konsekvenser hot, trakasserier och kränkningar på nätet kan ha.

Verktyg för att löpande främja lika rättigheter och möjligheter samt nolltolerans mot kränkningar

- Grundläggande skolsocial kartläggning på grupp- och individnivå inför årskurs 4 och 7.
- Regelbunden uppdatering av de sociala kartläggningarna i de övriga årskurserna och noggranna överlämningar mellan stadierna.
- Säkerhetsmessa med bland annat en film om nätmobbning.
- Analys och uppföljning av orsakerna till att kränkningar eller trakasserier förekommer.
- Vi startar alltid en utredning (EdWise) för alla elever som har ovanlig hög frånvaro och även ströfrånvaro (närvaroteamet).
- Vi startar alltid en utredning och vidtar nödvändiga åtgärder vid minsta misstanke om diskriminering, trakasserier, kränkningar eller nätmobbning.
- Kontinuerlig översyn av rutinerna i samband med klassplaceringar, grupparbeten och elevgrupper (slöjd, musik, idrott mm.)
- Krav på vårdat språk.
- Rutiner för att regelbundet följa upp elevernas frånvaro och vantrivsel och dess orsaker.
- Kompetensutveckling! Vi strävar efter att all pedagogisk personal har/får relevant kompetens för att kunna verka enligt denna plan.

Skolans *främjande* arbete som bidrar till att skapa en trygg miljö för våra elever på nätet och i skolan.

Rönnowskolans främjande likabehandlingsarbete handlar i huvudsak om:

- ✓ normmedvetenhet och normkritiskt arbete
- ✓ pedagogiskt ledarskap
- ✓ tillitsfulla relationer,
- ✓ delaktighet och integrerande inkludering

Vi ska:

utveckla förståelsen för diskrimineringsgrunderna och kränkningars skadeverkan. All personal på skolan, elever och föräldrar ska veta vad som ingår i denna plan. Elevrådet ska aktivt arbeta med frågor kring hot, trakasserier och kränkningar.

skapa förtroende för vuxna på skolan genom ett effektivt rastvärdssystem och ökad medveten vuxennärvaro i olika sammanhang (t ex skolrestaurang, elevcafeteria mm.)

granska läromedel och relevant informationsmaterial. Skolledning och lärarna säkerställer att läromedlen kontinuerligt normkritiskt granskas för att förhindra att eleverna tar del av material som strider mot skolans värderingar.

främja tillgänglighet genom att skapa tillgång till skolans fysiska miljö för elever med en fysisk funktionsnedsättning eller till utbildningen för elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

föra regelbundna samtal och diskussioner med eleverna kring "nätvett".

Skolans *åtgärder* om elever utsätts för nätmobbning eller kränkningar i skolan

- Samtal** med den utsatta eleven och med den eller de som utsätter andra för hot, kränkningar eller trakasserier på nätet eller i skolan. Samtal förs även med vårdnadshavare.

- Åtgärdsprogram.** Vid allvarliga fall av nätmobbning eller kränkningar i skolan kan det bli aktuellt att utreda de inblandade elevernas stödbehov och utarbeta åtgärdsprogram. I kapitel 3 § 6-12 i Skollagen (2010:800) finns det bestämmelser som rör utredningen av elevers stödbehov och åtgärdsprogram. Det kan vara aktuellt att utarbeta åtgärdsprogram för såväl den utsatta eleven som för den eller de som utfört nätmobbningen.

- Uppföljning.** Genom samtal med den utsatte eleven och den/de som utfört hot, kränkningar eller trakasserier på nätet eller i skolan säkerställer skolan att det inte upprepas.

Ansvarig-/a för genomförande: Mathias Dettmann, rektor

Uppföljning ska ske: 2018-08-30   ansvarig: Mathias Dettmann, rektor

Utvärdering ska ske: 2018-08-30.   ansvarig: Mathias Dettmann, rektor

6.2 Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling i skolan. Skolans *förebyggande* arbete som bidrar till att förhindra kränkningar och nätmobbning:

- Personalutbildning som ökar personalens förståelse för diskriminering och kränkningar.
- Diskussion kring och problematisering av ämnet i alla skolämnena och alla skolsociala sammanhang.
- Relationsfrämjande insatser mellan elever - skolan organiserar aktiviteter som syftar till att skapa bättre kontakt mellan eleverna.
- Återkommande information och diskussion kring ämnet på skolans föräldraråd.
- Ordningsregler som är framtagna i samarbete mellan personal och elever.
- Disciplinära strategier - det råder samsyn om vilka konsekvenser det får om ordningsreglerna inte följs och ett gemensamt agerande av lärare och skolläda
- Ordningsregler som är framtagna i samarbete mellan personal och elever.
- Disciplinära strategier - det råder samsyn om vilka konsekvenser det får om ordningsreglerna inte följs och ett gemensamt agerande av lärare och skolläda

Ansvarig-/a för genomförande: Mathias Dettmann, rektor

Uppföljning ska ske: 2018-08-30   ansvarig: Mathias Dettmann, rektor

Utvärdering ska ske: 2018-08-30.   ansvarig: Mathias Dettmann, rektor

7. Kartläggning av nuläget

Verktyg för kartläggning och uppföljning

- Resultaten från trygghet och trivsel enkäten och diskutera eventuellt nödvändiga och lämpliga åtgärder.
- Rutiner för att tidigt kunna främja, förebygga, upptäcka och åtgärda diskrimineringar trakasserier och kränkningar (t ex kontinuerlig dialog med elever på klassråd, elevråd och slumpvisa intervjuar på grupp och individnivå)
- Återkommande rutiner/aktiviteter för initialt såsom uppföljande social kartläggning (t ex kick off, klassaktiviteter, Amor, Disa för åk 8 mm.)
- Dokumentation förs fortlöpande så att man kan följa hela processen från upptäckt till vidtagna åtgärder samt vilka uppföljningar som skett. All dokumentation kring ärendet förvaras hos rektor när ärendet avslutats.

Ansvarig-/a för genomförande: Mathias Dettmann, rektor

Uppföljning ska ske: 2018-08-30   ansvarig: Mathias Dettmann, rektor

Utvärdering ska ske: 2018-08-30.   ansvarig: Mathias Dettmann, rektor

8. Framtagande av planen

Skolans plan mot kränkningar och diskrimineringar är resultatet av elevrådets, klassrådets och föräldrarådets arbete samt analysen av kartläggningar och enkäter.

Ansvarig-/a för genomförande: Mathias Dettmann, rektor

Uppföljning ska ske: 2018-08-30   ansvarig: Mathias Dettmann, rektor

Utvärdering ska ske: 2018-08-30.   ansvarig: Mathias Dettmann, rektor

9. Förankringsarbete

Skolans plan mot kränkningar och diskrimineringar är känd och förankrad hos elever, medarbetare och vårdnadshavare. Eleverna är delaktiga i framtagandet och genomförandet. Planen är regelbundet föremål för diskussion i olika skolämnen. Planen presenteras för och diskuteras av föräldrarådet. Planen finns tillgänglig på skolans hemsida www.kristianstad.se/ronnowskolan

Ansvarig-/a för genomförande: Mathias Dettmann, rektor

Uppföljning ska ske: 2018-08-30   ansvarig: Mathias Dettmann, rektor

Utvärdering ska ske: 2018-08-30.   ansvarig: Mathias Dettmann, rektor

10. Utvärdering

Föregående års plan

Kända fall av kränkningar och/eller diskrimineringar har utretts och åtgärdats. Vi har undersökt frågan varför skolans plan mot diskrimineringar och kränkningar inte kunde förebygga eller förhindra detta? Planen har uppdateras utifrån förekomna fall av kränkningar/diskrimineringar och rutinerna har ändrats.

Eleverna har varit delaktiga genom klassråden och elevrådet.

Ansvarig/a: Mathias Dettmann, rektor

Innevarande års plan

Planen utvärderas årligen i början av läsåret i samråd med eleverna och personalen.

Ansvarig/a: Mathias Dettmann, rektor

14. Kompetens

Medarbetarnas kompetens kring hur ett målinriktat arbete för att förebygga kränkningar, diskriminering och trakasserier bedrivs utvecklas kontinuerligt.

Vi undersöker fortbildningsbehoven i diskussioner, genomför fortbildningar bland annat genom tematisering på arbetslagsträffar, externa föreläsare och Skolverkets allmänna råd och utvärderar våra insatser för att se om de ger förväntat effekt.

Vi tar även reda på vilken typ av kompetensutveckling vi behöver utifrån våra lokala behov. Med verktyget BRUK genomför vi självskattning av kvaliteten i verksamheten. Vi använder Skolinspektionens verktyg även för att analysera behoven.

<https://www.skolverket.se/kompetens-och-fortbildning>

Ansvarig-/a för genomförande: Mathias Dettmann, rektor

Uppföljning ska ske: 2018-08-30   ansvarig: Mathias Dettmann, rektor

Utvärdering ska ske: 2018-08-30.   ansvarig: Mathias Dettmann, rektor

15. Arbetsgång vid utredning av kränkande behandlingar och diskrimineringar

Bevisbörda

Om ett barn eller en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling, diskrimineringar eller trakasserier och det finns omständigheter som ger anledning att anta att han eller hon har blivit utsatt för sådan behandling, är det huvudmannen för verksamheten som ska visa att kränkande behandling inte har förekommit.

Upptäcka	Vem? _____ När? Datum: _____ Hur? _____ _____ _____ _____ _____
Anmäla Rektor eller förskolechef	Vem? _____ När? Datum: _____
Anmäla huvudmannen	Vem? _____ När? Datum: _____

Utreda	<p>Vem? _____</p> <p>Beskrivning av vad som har hänt: _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Källa: _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
Åtgärda	<p>Vilka åtgärder har vidtagits? _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

	<p>Mål med åtgärderna? _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>Uppföljning</p>	<p>När? _____</p> <p>Hur? _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

Ansvarig-/a för genomförande: Mathias Dettmann, rektor

Uppföljning ska ske: 2018-08-30   ansvarig: Mathias Dettmann, rektor

Utvärdering ska ske: 2018-08-30.   ansvarig: Mathias Dettmann, rektor

Checklista

Rönnowskolans plan mot diskriminering, trakasserier och kränkningar och för lika rättigheter och möjligheter ska fungera som ett konkret verktyg i arbetet för aktiva åtgärder i skolans vardag.

- det framgår tydligt om planen gäller verksamhetsår eller kalenderår
- planen är daterad och vem som ansvarar framgår
- resultat av tidigare utvärderingar har vägts in i framtagande av innevarande plan
- planen är upprättad i samverkan mellan barn/elever
- planen är upprättade i samverkan med pedagogisk personal och skolledning
- elevhälsan har varit delaktig (skola)
- en kartläggning är gjord på individ-grupp och organisationsnivå
- den fysiska miljön är beaktad
- hur medarbetarnas kompetens ska hållas uppdaterad finns beskrivet. Arbetet sker genom fyra steg:
  - undersöka,
  - analysera
  - åtgärda
  - utvärderas och följs upp

- det fortlöpande arbetat dokumenteras
- främjande insatser finns beskrivna
- förebyggande insatser finns beskrivna
- en kartläggning av nuläget är gjord
- rutin för anmälan till förskolechef/rektor finns och följs
- rutin för anmälan till skolchef finns och följs
- planen finns på verksamhetens hemsida